

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İZMİR FUARCILIK HİZMETLERİ KÜLTÜR VE SANAT İŞLERİ A.Ş.

2021 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	6
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	6
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	7
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	9
7.	DENETİM BULGULARI.....	9

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu	2
Tablo 2:İştirakler Tablosu	3

KISALTMALAR

A.Ş.	Anonim Şirket
BOBİ FRS	Büyük ve Orta Ölçekli İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı
CD	Kompakt Disk
EKAP	Elektronik Kamu Alımları Platformu
İEF	İzmir Enternasyonel Fuarı
İZFAŞ	İzmir Fuarcılık Hizmetleri, Kültür ve Sanat İşleri Ticaret Anonim Şirketi
KGK	Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu
KİK	Kamu İhale Kanunu
KVK	Kurumlar Vergisi Kanunu
MKT	Muayene Kabul Tutanağı
MİF	Muhasebe İşlem Fişi
MSUGT	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği
Ltd.Şti.	Limited Şirket
TFRS	Türkiye Finansal Raporlama Standartları
TMS	Türkiye Muhasebe Standartları
TL	Türk Lirası
TTK	Türk Ticaret Kanunu
VUK	Vergi Usul Kanunu
Yno	Yevmiye Numarası
m2	Metre Kare

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Şirketin Mali İşlem ve Muhasebe Kayıtlarında Eksiklikler ve Düzensizlikler Bulunması

B. Diğer Bulgular

1. Büyükşehir Belediye Başkanının Aynı Zamanda Şirketlerin Yönetim Kurulu Başkanlığı Görevini Yürütmesi

2. Şirketin Sermayesinin Korunmaması ve Sermaye Değişikliklerinin Kamuoyuna Duyurulmaması

3. Şirketin Bütçe Sistemi Bulunmaması Nedeniyle Harcama Kontrolünün Sağlanamaması

4. Şirketin Mali Yönetime ve Gider Gerçekleştirme İşlemlerine İlişkin İç Kontrollerinin Yetersiz Olması

5. Şirketin Mal ve Hizmet Alımlarında Mevzuata ve Sözleşmelere Uygun Olmayan İşlemler Yapılması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

İzmir Fuarcılık Hizmetleri, Kültür ve Sanat İşleri A.Ş., İzmir Büyükşehir tarafından, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26'ncı maddesi ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre 1990 yılında kurulmuş olup, 20.02.1990 tarihinde ticaret siciline tescil edilmiştir.

İzmir Fuarcılık Hizmetleri, Kültür ve Sanat İşleri A.Ş.'nin faaliyet alanı, şirket ana sözleşmesinde gösterilmiş olup fuarcılık hizmetleri, kültür ve sanat işleri ile iştigal etmektedir.

Şirket, yasalara ve kuruluş amacına uygun olan işlerin yapılması için Türkiye sınırları içinde taşınmaz tasarruf ve bunların üzerinde aynı hak tesis edebileceği gibi bunları alıp satabilir, kira ile işletebilir veya kiraya verebilir.

İzmir Fuarcılık Hizmetleri, Kültür ve Sanat İşleri A.Ş kamu ve özel hukukuna tabi olarak kurulmuş olup faaliyetlerini ise temel olarak Türk Ticaret Kanunu, Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Belediye Kanunu ve Borçlar Kanunu'na tabi olarak gerçekleştirmektedir. Ayrıca şirket gerçekleştireceği ihaleli işlemlerde Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na tabidir.

İzmir Fuarcılık Hizmetleri, Kültür ve Sanat İşleri A.Ş (İZFAŞ), başta İzmir olmak üzere ülkenin çeşitli yerlerinde ve yabancı ülkelerde fuar, kongre ve sergi düzenlemek, bu amaca yönelik olmak üzere her türlü kültürel eğitsel ve sanatsal sportif ve benzeri etkinlikler düzenlemek üzere faaliyet göstermektedir.

İzmir Enternasyonal Fuarı başta olmak üzere; alanında dünyanın en büyük üç fuarından biri olan MARBLE İzmir Fuarı, Avrupa'nın en büyük gelinlik fuarı IF Wedding Fashion İzmir-Gelinlik, Damatlık, Abiye Giyim Fuarı, turizm sektörünün en önemli buluşması Travel Turkey İzmir Turizm Fuarı gibi fuarları düzenlemekte olan İZFAŞ; 2020 yılında, pandemi nedeniyle gerçekleşemeyen fuarları, sanal fuarlara taşımak için kendi dijital fuar altyapısını kurmuştur. Hali hazırda, doğal taş, maden makinaları, turizm, tekstil, karayolları, lojistik, eğitim, tarım ve gıda gibi birçok sektörde fuarlar düzenlemeye devam edilmektedir.

İZFAŞ aynı zamanda Fuar İzmir adıyla anılmakta olan fuar alanının da sahibi ve işletmecisi olarak faaliyet göstermekte, yurtiçi ve yurtdışından fuar düzenlemek isteyen fuar

organizatörü firmalara Fuar alanını kiralamakta ya da ortaklık modelleri ile ilgili fuarların düzenlenmesine katkı sağlamaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda kurulmuş anonim bir şirkettir. Dolayısıyla, yönetim kurulu tarafından temsil ve idare olunur. Yönetim kurulu üyeliğine ancak gerçek kişiler seçilebilir. Pay sahibi olan bir tüzel kişi yönetim kurulu üyesi olamaz. Ancak, tüzel kişinin temsilcisi olan gerçek kişiler yönetim kurulu üyesi olarak seçilebilir. Yönetim kurulu niteliği gereği sürekli bir organdır.

Anonim şirket yönetim kurulu; ortakların sermayelerinin korunması ve değerlendirilmesini, şirket alacaklılarının da alacaklarını emanet ettikleri, idare ve temsile yetkili bir organdır. Yönetim kurulu, anonim ortaklığın kanunla öngörölmüş zaruri bir organdır.

Şirketin yönetim organı olan yönetim kurulu, on bir üyeden oluşmaktadır.

Şirketin idari birimleri; yedi Müdürlüğü, dört koordinatörlüğü, yirmi yedi Şefliği'nden, oluşmaktadır. Şirkette çalışan personel sayısı, 31.12.2021 tarihi itibarıyla 236'dır. Çalışan personel 4857 sayılı İş Kanunu'na tabidir.

1.3. Mali Yapı

İzmir Fuarçılık Hizmetleri, Kültür ve Sanat İşleri A.Ş.'nin nominal sermaye tutarı 207.509.360 Türk Lirası olup sermayesinin tamamı ödenmiştir.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, şirketin % 99,95 oranındaki hissesine sahiptir. Şirketin 31.12.2021 tarihi itibarıyla sermaye ve hisse yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu

Pay Sahibinin Adı, Soyadı/Unvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
İzmir Büyükşehir Belediyesi	207.420.214,00	99,95704
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği	208,00	0,00010
İzmir Ticaret Odası	43.078,00	0,02076
Ege Bölgesi Sanayi Odası	42.705,00	0,02058
Ege İhracatçı Birlikleri	2.947,00	0,00142

İzmir Ticaret Borsası	208,00	0,00010
TOPLAM	207.509.360,00	100,00

İzmir Fuarcılık Hizmetleri, Kültür ve Sanat İşleri A.Ş'nin aşağıdaki tabloda yer alan iştirakleri bulunmaktadır.

Tablo 2:İştirakler Tablosu

İştirakin Adı, Soyadı/Unvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
İzmir Büyükşehir Belediyesi Grand Plaza Gıda Otelcilik ve Turizm İşletmeleri A.Ş.	0,00	0,00
İzenerji İnsan Kaynakları Temizlik Bakım ve Organizasyon Enerji Yayıncılık Reklam Turizm San ve Tic. A.Ş.	16.650.925,00	6,23
Kent Karşıyaka Özel Sağlık Eğitim Kültür Bilişim İnşaat Petrol Enerji Personel Temini Temizlik Gıda Doğal Su Kaynağı Taşımacılık Matbaa Reklam Turizm San. ve Tic. A.Ş.	1.083.429,00	1,00
İzq Girişimcilik İnovasyon Danışmanlık A.Ş.	1.900.000,00	19

Şirketin amacı, fuarcılık, kültür ve sanat işleri olup şirketin ana gelirleri fuarcılık gelirleridir.

Şirket 2021 yılını, 213 sayılı Vergi usul Kanunu kapsamında Yayımlanan Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre tutulan defterlere göre 70.941.484,50 TL, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri kapsamında yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartları, Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standartlarına göre (BOBİ FRS) göre 41.688.545,00 TL zarar ile kapatmıştır.

Şirketin alacaklarının 31.12.2021 tarihi itibarıyla tutarının 27.808.850 TL olduğu ve bu tutarın toplam varlıkların % 31'ini oluşturduğu; bu alacakların 25.543.063 TL tutarındaki kısmının ise vadesinin geçtiği görülmüştür.

Şirketin 2021 yılı sonunda satıcılara olan borçlarının 2020 yılına göre % 179 Alıcılardan olan alacaklarının ise % 216 arttığı görülmüştür. Buna göre şirketin ciddi bir nakit darlığı yaşadığı ve alacaklarını tahsil etmekte zorlandığı ve şüpheli alacak riskinin önemli seviyede arttığı görülmüştür.

Şirketin 2021 yılında tescil edilmiş sermaye artırımını tutarının 45.000.000 TL olduğu ve 18.02.2022 tarihinde yapılan Olağanüstü Genel Kurul ile 25.000.000 TL daha sermaye artırımına karar verildiği görülmüştür. Ayrıca 31.12.2021 tarihi itibarıyla Şirketin kısa vadeli

yükümlülüklerinin toplamının, dönen varlıklarını 16.751.654 TL tutarında aştığı, faaliyet zararının 67.750.540 TL, dönem net zararının 41.688.545 TL olduğu, geçmiş yıllar zararlarının ise 151.871.694 TL olduğu (BOBİ FRS) ; 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği hükümlerine göre tutulan defterler itibariyle, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 376'ncı maddesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğin Geçici 1'inci maddesine göre düzeltilmiş sermaye kaybı oranının 2021 yılı sonunda % 61,18 olduğu görülmüştür.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.1. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.1.1. Şirketin Muhasebe Sistemi

6102 sayılı Kanun'da; Kanun'a tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanun'un 175 ve mükerrer 257'nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu yetkiye istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 26.12.1992 tarihinde yayımlanmış ve 01.01.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Şirketin tabi olduğu muhasebe sistemi (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan Tekdüzen Hesap Planıdır.

Şirket, muhasebe kayıtlarını 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde ve 7/A seçeneğine göre tutmaktadır. 7/A seçeneğinde, giderler yapıldıkları anda ilgili defter-i kebir hesaplarına fonksiyon esasına göre kaydedilirken, söz konusu giderler aynı zamanda yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de ilgili gider yerlerine göre izlenir.

1.1.2. Şirketin Raporlama Sistemi

Anonim şirketin finansal tabloları hakkındaki hükümlere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer verilmiştir.

Kanun'un 514 ve 515'inci maddelerine göre yönetim kurulu, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlar ve

genel kurula sunar. Anonim şirketin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılır.

Kanun'un 516'ncı maddesine göre yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu ise, Şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtmalıdır. Yıllık faaliyet raporunda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 88'inci ve Geçici 1'inci maddeleri uyarınca tâbi oldukları kanunlar gereği defter tutmakla yükümlü olan gerçek veya tüzel kişi tacirler, münferit veya konsolide finansal tablolarını Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartlarına (TMS) uygun olarak hazırlamaları gerekmektedir.

Şirket, 29.07.2017 tarihli ve 30138 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan (56) Sıra no.lu Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) Hakkında Tebliğ ile Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Karar uyarınca bağımsız denetime tabi olup BOBİ FRS' de öngörülen finansal tabloları (finansal durum tablosu, kâr veya zarar tablosu, öz kaynak değişim tablosu ve nakit akış tablosu) hazırlamaktadır.

1.4.3. Şirket Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu
- Envanter defteri

Şirketin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Şirketin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ;

“Tacir olmanın hükümleri, Genel olarak” başlıklı 18’inci maddesinin

“(2) Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir.”,

“Özen ve bağlılık yükümlülüğü” başlıklı 369’uncu maddesinin

“(1) Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar.”,

Yönetim Kuruluna ilişkin “Devredilemez görev ve yetkiler” başlıklı 375’inci maddesinin

“(1) Yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri şunlardır:

c) Muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal planlama için gerekli düzenin kurulması.

d) Yönetimle görevli kişilerin, özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergelere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetimi.”,

“Yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu” başlıklı 516’ncı maddesinin

“(1) Yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu, şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile her yönüyle finansal durumunu, doğru, eksiksiz, dolambaçsız, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtır. Bu raporda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir. Raporda ayrıca, şirketin gelişmesine ve karşılaşması muhtemel risklere de açıkça işaret olunur. Bu konulara ilişkin yönetim kurulunun değerlendirmesi de raporda yer alır.

(3) Hem anonim şirketler hem de şirketler topluluğu bakımından, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun zorunlu asgari içeriği, ayrıntılı olarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından bir yönetmelikle düzenlenir. ” şeklindeki hükümleri ile

28 Ağustos 2012 tarih ve 28395 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan, Şirketlerin Yıllık Faaliyet Raporunun Asgari İçeriğinin Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik’in, “Genel İlkeler” başlıklı 4’üncü maddesinin

“(4) Yıllık faaliyet raporunda, şirket faaliyet ve hizmetlerinin etkin, güvenilir ve kesintisiz bir şekilde yürütülmesini, muhasebe ve mali raporlama sisteminden sağlanan bilgilerin bütünlüğünü, tutarlılığını, güvenilirliğini, zamanında elde edilebilirliğini ve güvenliğini sağlamak amacıyla yapılan iç kontrollerin etkinliği, yeterliliği ve uyumluluğu konularında açıklamalara yer verilir”,

Şirket faaliyetleri ve faaliyetlere ilişkin önemli gelişmeler başlıklı 11’inci maddesinin

“(1) Yıllık faaliyet raporunun şirket faaliyetleri ve faaliyetlere ilişkin önemli gelişmeler bölümünde aşağıda belirtilen hususların yer alması zorunludur:

b) Şirketin iç kontrol sistemi ve iç denetim faaliyetleri hakkında bilgiler ile yönetim organının bu konudaki görüşü,”

şeklindeki mevzuat hükümleri çerçevesinde yapılan incelemelere göre, Şirketin standartlara uygun, iyi işleyen bir iç kontrol sistemine sahip olmadığı; Yönetim Kurulunun 2021 Yılı Faaliyet Raporunda, iç kontrol sisteminin değerlendirilmesine ilişkin olarak gerekli açıklamalara yer verilmediği görülmüştür.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İzmir Fuarcılık Hizmetleri, Kültür ve Sanat İşleri A.Ş.'nin 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Şirketin Mali İşlem ve Muhasebe Kayıtlarında Eksiklikler ve Düzensizlikler Bulunması

Şirketin 2021 yılı mali işlemleri ve bunların dayandığı muhasebe belgelerinin incelenmesinde, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği Sıra No:1’e uygun olmayan işlemler olduğu tespit edilmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun “Dürüst resim ilkesi” başlıklı 515’inci maddesinin,

“(1) Anonim şirketlerin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılır.”

“Defter Tutma Yükümlülüğü” başlıklı 64’üncü maddesinin,

“(5) Bu Kanuna tabi gerçek ve tüzel kişiler, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanunun 175 inci ve

mükerrer 257 nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorundadır. Bu Kanunun defter tutma, envanter, mali tabloların düzenlenmesi, aktifleştirme, karşılıklar, hesaplar, değerlendirme, saklama ve ibraz hükümleri 213 sayılı Kanun ile diğer vergi kanunlarının aynı hususları düzenleyen hükümlerinin uygulanmasına, vergi kanunlarına uygun olarak vergi matrahının tespit edilmesine ve buna yönelik mali tabloların hazırlanmasına engel teşkil etmez.”

şeklindeki hükümleri kapsamında incelenmesinde aşağıda gösterilen hususlar tespit edilmiştir.

a) Vadesi geçmiş borçlara ilişkin olarak vade farkı hesaplanmaması

Şirketin 2021 yıl sonu itibariyle 25.204.424 TL tutarında satıcılara borçlu olması dolayısıyla, 320-Satıcılar Hesabında izlenen vadesi geçmiş borçlar için vade farkı gideri tahakkuk ettirilmesi gerekirken 2497 yevmiye nolu MİF ile tahakkuk ettirilen 396 TL dışında bunun yapılmadığı görülmüştür.

Bahse konu uygulama, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, Sıra No:1’de yer verilen “Bilanço İlkeleri, Yabancı kaynaklara İlişkin İlkeler’in 3’üncü bendine aykırıdır. Bu ilkeye göre , tutarları kesinlikle saptanamayanları veya durumları tartışmalı olanları da içermek üzere, işletmenin bilinen ve tutarları uygun olarak tahmin edilebilen bütün yabancı kaynakları kayıt ve tespit edilmeli ve bilançoda gösterilmelidir.

b) Ambar giriş ve çıkış işlemlerine ilişkin belgelerin düzensiz olması

Şirketin ambar işlemlerinde çeşitli düzensizlikler olduğu görülmüştür.

a) 962 yevmiye nolu MİF ile ... Ambalaj Matbaacılık Reklamcılık San.Tic. A.Ş.’den 58.586,40 TL tutarında çeşitli dijital baskılı malzeme alınmıştır. Yüklenici tarafından düzenlenen listede farklı malzemelerin 17.11.2021- 02.12.2021 arasında farklı tarihlerde tesliminin yapıldığı görülmüştür. Ancak ambar giriş fişi fatura tarihi olan 08.12.2021 tarihinde tek seferde alım yapıldığı şeklinde düzenlenmiştir. Buna göre Şirket tarafından alımı yapılan dijital baskı malzemelerinin ambara girişi fiilen yapılmadan doğrudan kullanıma verildiği anlaşılmaktadır.

b) Şirket tarafından düzenlenen Ambar giriş fişlerinde sadece adet bilgisi ve 157.xx.xx.xxxx şeklinde malzemenin çeşidine göre belirlenen alt hesap kodları bulunmaktadır. Çok değişik çeşit ve evsafa bulunan tüketim malzemelerinin sadece malzeme ana çeşidine göre

doğru bir şekilde izlenmesi mümkün olmayıp, stok takibinin doğru yapılması için malzemenin üzerindeki kendine özgü orijinal seri no vb. ayırt edici numaralar/kodlar fişlerde yer almalı ve ambara girişi yapılan malzemelerin tutar bilgisi de fişte gösterilmelidir.

c) 1731 yevmiye nolu MİF ile tüketime verilen malzemelerin ambar çıkışları 740-770 ve 180, 255-264-265 kodlu hesaplara borç 157-Diğer Stoklar Hesabı içindeki ilgili hesaplara alacak yazılarak aylık (Mart) olarak yapılmış ve ambar çıkış fişleri ve ambar talep formlarının tek tek asılları MİF'e eklenmiştir. Ancak talep formlarının tarih, numara, malzeme çeşit ve miktarlarını gösteren listesi eklenmemiştir.

Bahse konu uygulama Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, Sıra No:1'de yer verilen "Tarafsızlık ve Belgelendirme" kavramına uygun değildir. Bu kavram, muhasebe kayıtlarının gerçek durumu yansıtan ve usulüne uygun olarak düzelenmiş objektif belgelere dayandırılması ve muhasebe kayıtlarına esas alınacak yöntemlerin seçilmesinde tarafsız ve ön yargısız davranılması gereğini ifade etmektedir.

c) Eksik gelir ve gider tahakkuku yapılması

8320 yevmiye nolu MİF ile 1.000.000 TL alacak tutarı alıcı ... A.Ş.'nin kayıtlı borcundan düşülmüştür. İzmir Enternasyonel 2021 Fuarı kapsamında İZFAŞ tarafından ...A.Ş. için reklam tanıtım amaçlı bazı faaliyetler yapılması karşılığında, yapılan sözleşmede yer alan sanatçıların fuarda konser vermesi için A.Ş.'nin gerekli tüm giderleri karşılama şeklinde sponsorluk sözleşmesi (Sözleşme No:2021/HUD/Spo.01) yapılmıştır. Ancak bu kapsamda ... A.Ş. tarafından 14.09.2021 tarih ve 3000019825 nolu fatura 1.000.000 TL tutarında düzenlenerek gönderilmiş ve Şirket bunu daha önce 120-Alicılar Hesabına ... A.Ş. adına kaydettiği alacak tutarından düşerek, karşılığı 1.000.000 TL'yi 740.08.04.054 hizmet üretim maliyetine kaydetmiştir. Ancak gelir ve giderlerin gayrisafi olarak kaydedilmesi için, bu işlem ile birlikte Şirketin ... A.Ş.'ye sözleşme kapsamında sağladığı reklam ve tanıtım giderleri ile diğer bazı ücretsiz kullanım bedellerinin gelir tahakkukunun yapılarak, fuar satış geliri olarak kaydedilmesi gerekirdi.

Bu şekilde safileştirme suretiyle kaydedilen işlem, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, Sıra No:1'de yer verilen 1- Gelir Tablosu İlkeleri'nin, 2'nci fıkrasına aykırıdır. Bu temel ilkeye göre, bütün satışlar, gelir ve kârlar ile maliyet, gider ve zararlar brüt tutarları üzerinden gösterilirler ve hiç bir satış, gelir ve kar kalemi bir maliyet, gider ve zarar kalemi ile tamamen veya kısmen karşılaştırılmak suretiyle gelir tablosu kapsamından çıkarılamaz.

d) İzmir Büyükşehir Belediyesince Şirkete devredilen Gaziemir Fuar İzmir alanı kullanım hakkının kayıtlı değerinin güncellenmemesi

260-Haklar Hesabında kayıtlı fuar İzmir alanının kullanım-irtifak hakkına ilişkin bir değer güncellemesi yapılmadığı görülmüştür. Söz konusu duran varlığın 2021 yılı açılış kaydındaki değeri 45.536.907 TL olup, bilançoda yer alan en yüksek tutarlı bu duran varlığın değerinin güncellenmesi, varlık değerinin mali tabloda doğru gösterilmesi için gereklidir.

6102 sayılı TTK'nın Varlıklar ile borçların değerlendirme ölçüleri başlıklı 79'uncu maddesinin "(1) Duran ve dönen varlıklar Türkiye Muhasebe Standartları uyarınca bu standartlarda gösterilen ölçülere göre değerlendirilir. Borçlar ve diğer kalemler için de aynı standartlar uygulanır." hükmü ile Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan BOBİFRS'nin 12. Maddi Duran Varlıklar bölümü, 12.15-12.20 arası maddelerinde belirtilen yeniden değerlemenin yapılmasına ilişkin kurallar gereğince değerlerinde önemli değişimler oluşan duran varlıkların yeniden değerlemesinin yapılması gerekmektedir.

e) Önceki yıllara ait giderlerin muhasebeleştirilmesi

Tabloda gösterilen işlemlerin ait oldukları dönem geçtikten sonra 2021 yılında muhasebeleştirildiği görülmüştür.

Bahse konu uygulama, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, Sıra No:1'de yer verilen "Dönemsellik" kavramına uygun değildir. Dönemsellik kavramı; işletmenin sürekliliği kavramı uyarınca sınırsız kabul edilen ömrünün, belli dönemlere bölünmesi ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanmasıdır. Gelir ve giderlerin tahakkuk esasına göre muhasebeleştirilmesi, hasılat, gelir ve kârların aynı döneme ait maliyet, gider ve zararlarla karşılaştırılması bu kavramın gereğidir.

f) Şirket çalışanlarının kusurlarından doğan zararların alacak kaydedilmemesi

Tabloda gösterilen işlemler ile Şirket tarafından çeşitli ceza, gecikme zammı, dava masrafı, icra faizi vb. ödendiği görülmüştür. Söz konusu tutarların kusurları nedeniyle Şirketi zarar uğratanlar adına ilgili oldukları hesaplara Şirket alacağı olarak kaydedilmediği görülmüştür.

Bahse konu uygulama, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, Sıra No:1'de yer verilen "Kişilik" kavramına uygun değildir. Bu kavram; işletmenin sahip veya sahiplerinden,

yöneticilerinden, personelinden ve diğer ilgililerden ayrı bir kişiliğe sahip olduğunu ve o işletmenin muhasebe işlemlerinin sadece bu kişilik adına yürütülmesi gerektiğini öngörmektedir.

g) Vadesi geçmiş alacakların takibinin yapılmaması, şüpheli alacak olarak izlenmemesi

Şirketin 2021 yılı sonunda satıcılara olan borçlarının 2020 yılına göre % 179 Alıcılardan olan alacaklarının ise % 216 arttığı görülmüştür. Buna göre şirketin ciddi bir nakit darlığı yaşadığı ve alacaklarını tahsil etmekte zorlandığı ve şüpheli alacak riskinin ciddi olarak arttığı görülmüştür.

Şirketin 2021 yılı Bağımsız Denetim Raporuna göre Şirketin alacaklarının 31.12.2021 tarihi itibarıyla tutarı 27.808.850 TL olup ve bu tutar toplam varlıkların % 31'ini oluşturmaktadır. Bu alacakların 25.543.063 TL tutarındaki kısmının ise vadesinin geçtiği anılan raporda açıklanmıştır.

Şirketin 1 yevmiye nolu 2021 yılı Açılış fişinde yer alan 120-Alıcılar ve 136-Diğer Alacaklar Hesaplarında kayıtlı 10.747.730 TL tutarında alacak hakkında, (2021 yılı sonunda bu hesaplarda kayıtlı toplam alacak 31.829.519 TL'dir.) 2021 yılı içinde herhangi bir başka işlem yapılmadığı ve kısmen ya da tamamen tahsilata ilişkin herhangi bir MİF düzenlenmediği görülmüştür.

Bahse konu uygulama, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, Sıra No:1'de yer verilen "İhtiyatlılık" kavramına uygun değildir. Bu kavram, muhasebe olaylarında temkinli davranılması ve işletmenin karşılaşılabileceği risklerin göz önüne alınması gereğini ifade eder. Bu kavramın sonucu olarak, işletmeler, muhtemel giderleri ve zararları için karşılık ayırırlar, muhtemel gelir ve kârları için ise gerçekleşme dönemlerine kadar herhangi bir muhasebe işlemi yapmazlar. Ancak bu kavram gizli yedekler veya gereğinden fazla karşılıklar ayrılmasına gerekçe oluşturamaz.

Söz konusu vadesi geçmiş teminatsız alacaklardan, düşük tutarda olanların protesto edilmesi veya yazılı olarak talep edilmesi; yüksek tutarda olanların ise takibe alınarak icra işlemlerinin başlatılması akabinde 128-Şüpheli Ticari Alacaklar ve 139-Şüpheli Diğer Alacaklar Hesaplarında izlenmesi gerekmektedir.

h) İştiraklere sermaye taahhütlerine ilişkin hesabın dönem içinde borç (ters) kalanı vermesi

62 yevmiye nolu MİF ile İzmir Büyükşehir Belediyesi iştiraki ... A.Ş. sermayesine iştirak edilen tutarı izlemek üzere 243-İştiraklere Sermaye Taahhütleri Hesabına borç, 102-Banka Hesabına alacak olarak 1.339.318 TL tutarının kaydedildiği, bu fiş tarihi itibarıyla 243.08.01 nolu hesapta sermaye taahhüdünü gösteren her hangi bir alacak kaydı olmadığı, bu nedenle hesabın borç ters bakiye verdiği görülmüştür.

Anılan hesaba 21.01.2021 tarihli 313 yevmiye nolu fiş ile (... AŞ nin 11.12.2020 tarihli yönetim kurulu kararına istinaden) 5.357.272 TL alacak kaydı yapıldığı; Şirketin 30.07.2021 tarihi itibarıyla bu tutarda yükümlülük altına girdiği ancak bu süre içinde (01.01-30.07.2021) 7.143.029,25 TL nakit sermaye ödemesi yapıldığı ve bu nedenle hesabın yine 1.785.757,25 TL borç (ters) kalanı verdiği görülmüştür.

04.08.2021 tarihinde yapılan 7.143.029 TL'lik alacak kaydı ile hesabın 5.357.271,75 TL alacak kalanı vererek normale döndüğü, daha sonra 04.08.2021 tarihli fiş ile tekrar 7.143.029 TL taahhüt altına girildiği ve yıl sonu itibarıyla iştiraklere yapılan sermaye payı taahhütlerinin tutarı 14.866.350 TL iken ödemelerin tutarının 8.128.916,25 TL olduğu, ödenmemiş (01.11.2021 tarihinde) taahhüt tutarının ise 6.737.433, 75 TL olduğu görülmüştür.

Buna göre Şirket iştirak edilen şirketin yönetim kurulu kararlarına istinaden sermaye taahhüt ve ödemelerini eş zamanlı kaydetmemekte ¼ oranındaki nakit ödemeyi tahakkuk kaydından önce kaydederek hesaba borç (ters) bakiye vermektedir.

Söz konusu kayıtlar muhasebenin temel işleyişine uygun olmayıp, kullanılan muhasebe kayıt ve raporlama sisteminin alt hesaplarda ters bakiye oluşturacak kayıtlara izin vermemesi gerekmektedir.

i) Sözleşme gereği yükleniciden tahsil edilecek cezalar için hak edişten kesinti yapılması yerine sonradan fatura düzenlenerek alacak kaydı yapılması

1371-1372 yevmiye nolu MİF'ler ile yüklenicilere sözleşme gereği tahakkuk ettirilen cezalar düşülmeden gider tahakkuku yapılmıştır. Ceza tutarı kadar 320-Satıcılar Hesabı alacak kaydı azaltılıp karşılığında ilgili hesaplara gelir kaydı yapılması gerekirken, bu kayıtlar yapılmamıştır. Cezalar için sonradan fatura kesilerek ceza tutarı kadar 320-Satıcılar Hesabına borç, 649-Diğer Olağan Gelir ve Karlar Hesabına alacak kaydı yapılmıştır. Ancak bu kayda rağmen henüz tahsil edilemeyen 1.302 TL bakiye kalmıştır. Bu şekilde sonradan kayıt yapılması usulü ile cezaların tahakkukunun doğru bir şekilde izlenmesi mümkün değildir. Ayrıca 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 229'uncu maddesi gereğince fatura satılan mal veya hizmetlerin karşılığında düzenlenen bir belgedir. Hak edişten kesilecek cezalarda ilgili birimin

düzenleyeceği ceza tutanağı ve yazısı karşı tarafa gönderilmelidir.Yapılan ödemeden veya tahakkuktan ödeme veya tahakkuk kaydı esnasında düşülmesi gereken tutarın sonradan tahsil edilmek üzere ayrı bir alacak olarak kaydedilmesi hatalı bir işlemdir.

Bahse konu uygulama, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, Sıra No:1’de yer verilen “Özün önceliği” kavramına uygun değildir. Bu kavram, işlemlerin muhasebeye yansıtılmasında ve onlara ilişkin değerlendirmelerin yapılmasında biçimlerinden çok özlerinin esas alınması gereğini ifade eder. Genel olarak işlemlerin biçimleri ile özleri paralel olmakla birlikte, bazı durumlarda farklılıklar ortaya çıkabilir. Bu takdirde, özün biçime önceliği esastır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Büyükşehir Belediye Başkanının Aynı Zamanda Şirketlerin Yönetim Kurulu Başkanlığı Görevini Yürütmesi

Yapılan incelemede, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun 12’inci maddesine aykırı olarak Büyükşehir Belediye Meclisinin Başkanı olan Büyükşehir Belediye Başkanının, aynı zamanda şirketlerin yönetim kurulu başkanlığı görevini de yürüttüğü görülmüştür.

İZFAŞ - İzmir Fuarçılık Hizmetleri Kültür ve Sanat Anonim Şirketi 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) hükümleri gereğince Anonim Şirket statüsündedir. Şirketin Yönetim kurulu Başkanı olarak İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı görev yapmaktadır.

6102 sayılı TTK’nın “Özel kanunlara bağlı anonim şirketler” başlıklı 330’uncu maddesinde “(1) Özel kanunlara tabi anonim şirketlere, özel hükümler dışında bu kısım hükümleri uygulanır.” hükmü ve Kanun’un Anonim Şirketlere ilişkin “Amaç ve konu” başlıklı 331’inci maddesinde “(1) Anonim şirketler, kanunen yasaklanmamış her türlü ekonomik amaç ve konular için kurulabilir.” hükmü yer almaktadır.

TTK’nın bu hükümleriyle 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu’nun Şirket kurulması başlıklı 26’ncı maddesinin, “ (1) Büyükşehir belediyesi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir. Genel sekreter ile belediye ve bağlı kuruluşlarında yöneticilik sıfatını haiz personel bu şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında görev alabilirler.” şeklindeki hükmü birlikte

değerlendirildiğinde; belediyeler tarafından kurulan şirketlerin, mahalli ve müşterek nitelikte olup kanunlarda gösterilen kamu hizmetlerini yerine getirmek üzere kurulmuş, diğer bir anlatımla ana sözleşmelerindeki faaliyet konuları kanunlarda belirlenen belediye hizmetleri ile sınırlandırılmış özel hükümlere tabi anonim şirketler olduğu anlaşılmaktadır.

Açıklanan şekliyle faaliyet konuları mahalli ve müşterek kamu hizmetleri ile sınırlandırılan belediye şirketlerinin bu sınırlandırma dışında 6102 sayılı TTK'nın anonim şirketlere ilişkin hükümlerine tabi olduğu açıktır.

Bu çerçevede, belediyeler tarafından kurulan şirketlerin yönetim kurullarının ve genel kurullarının ayrı ayrı teşekkül ettirilmesi ve uygulamada bunların 6102 sayılı TTK'da düzenlenen görev ve sorumluluklarına ilişkin hükümlere uygun şekilde çalışması gerekmektedir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesinin,

"i) Bütçe içi işletme ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek." şeklindeki hükmü gereğince Büyükşehir Belediye Meclisi hem şirketlerin kurulmasına yani belediye bütçesinden kuruluş sermayesi vermeye hem de sermaye artışına karar vermekle yetkilidir.

Bunun yanında 6102 sayılı TTK'nın Anonim Şirketlerde Genel Kurulun görev ve yetkilerini düzenleyen 408 inci maddesinin,

(1) Genel kurul, kanunda ve esas sözleşmede açıkça öngörülmüş bulunan hâllerde karar alır.

(2) Çeşitli hükümlerde öngörülmüş bulunan devredilemez görevler ve yetkiler saklı kalmak üzere, genel kurula ait aşağıdaki görevler ve yetkiler devredilemez:

- a) Esas sözleşmenin değiştirilmesi.*
- b) Yönetim kurulu üyelerinin seçimi, süreleri, ücretleri ile huzur hakkı, ikramiye ve prim gibi haklarının belirlenmesi, ibraları hakkında karar verilmesi ve görevden alınmaları.*
- c) Kanunda öngörülen istisnalar dışında denetçinin seçimi ile görevden alınması.*
- d) Finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, yıllık kâr üzerinde tasarrufa, kâr payları ile kazanç paylarının belirlenmesine, yedek akçenin sermayeye veya dağıtılacak kâra katılması dâhil, kullanılmasına dair kararların alınması."*

şeklindeki hükmü gereğince, Büyükşehir Belediye Meclisleri 5216 sayılı Büyükşehir

Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesi hükümlerinde belirlenen yetkilerine ek olarak; yönetim kurulunu ibra etmek, görevden almak, denetçi seçmek, mali tablolar ile yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunu görüşmek ve karar almakla yetkilidir.

Nitekim Büyükşehir Belediye Meclisi 16.10.2019 tarih ve 97409404-301.05.882 sayılı kararı ile kendi üyelerinden bir temsilci seçerek Büyükşehir Belediyesinin iştiraki olan şirketlerin genel kurullarını bu temsilcinin katılması ile gerçekleştirmiştir. Söz konusu kararda Ticaret Bakanlığı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yapılan genel nitelikli düzenlemeler ile belediye şirketlerinin ticaret siciline tescil edilebilmesi için şirket genel kurulu adına hareket etmek üzere Büyükşehir Belediye Meclisince temsilci seçilmesinin zorunlu tutulduğuna yer verilmiştir.

Bahsedilen yasal düzenlemeler ve yetkili kurumların uygulaması çerçevesinde Büyükşehir Belediye Meclisinin belediye şirketleri için genel kurul yetkisinde olduğu anlaşılmaktadır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun "Şirket kurulması" başlıklı 26'ncı maddesinin, " (1) Genel sekreter ile belediye ve bağlı kuruluşlarında yöneticilik sıfatını haiz personel bu şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında görev alabilirler." şeklindeki hükmü Belediye Başkanı dışındaki belediye meclisi üyesi olmayan yöneticilerin bu şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında görev alabileceğini düzenlemiştir

Büyükşehir Belediye Başkanının başkanı olduğu şirket yönetim kurulunu ibra etmek ve şirkete ilişkin kanunda düzenlenen diğer genel kurul yetkilerini kullanmak üzere Büyükşehir Belediye Meclisine Başkanlık etmesi, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Genel Kurulun devredilemez görev ve yetkilerine ilişkin 408'inci maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

Bu itibarla, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 12'inci maddesi hükmü gereğince Büyükşehir Belediye Meclisinin Başkanı olan Büyükşehir Belediye Başkanının, aynı zamanda anılan Kanun hükümlerince kurulan şirketlerin yönetim kurulu başkanı olması sözü edilen mevzuat hükümlerine uygun değildir.

BULGU 2: Şirketin Sermayesinin Korunmaması ve Sermaye Değişikliklerinin Kamuoyuna Duyurulmaması

Şirketin, sermayenin korunmasına, bu kapsamda sermaye kayıplarına karşı gerekli tedbirlerin alınmasına ve yapılan sermaye değişikliklerinin duyurulmasına ilişkin mevzuatın hükümlerine uygun olmayan şekilde faaliyette bulunduğu görülmüştür.

Şirketin 2021 yılında tescil edilmiş sermaye artırımının 45.000.000 TL olduğu ve 18.02.2022 tarihinde yapılan Olağanüstü Genel Kurul ile 25.000.000 TL daha sermaye artırımına karar verildiği görülmüştür. Ayrıca 31.12.2021 tarihi itibarıyla Şirketin kısa vadeli yükümlülüklerinin toplam dönen varlıklarını 16.751.654 TL tutarında aştığı, faaliyet zararının 67.750.540 TL, dönem net zararının 41.688.545 TL olduğu, geçmiş yıllar zararlarının ise 151.871.694 TL olduğu görülmüştür.

a) Risk yönetimi işlemlerinin mevzuata uygun yürütülmemesi

6102 sayılı TTK'nın "Riskin erken saptanması ve yönetimi" başlıklı 378'inci maddesinin " (1) Pay senetleri borsada işlem gören şirketlerde, yönetim kurulu, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla, uzman bir komite kurmak, sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlüdür. Diğer şirketlerde bu komite denetçinin gerekli görüp bunu yönetim kuruluna yazılı olarak bildirmesi hâlinde derhâl kurulur ve ilk raporunu kurulmasını izleyen bir ayın sonunda verir.

Komite, yönetim kuruluna her iki ayda bir vereceği raporda durumu değerlendirir, varsa tehlikelere işaret eder, çareleri gösterir. Rapor denetçiye de yollanır." hükmü ile sermayenin korunmasına ilişkin olarak bir işleyiş düzenlemiştir.

Ancak risk komitesi tarafından Risk Yönetimi Analiz Raporunun Kanunun öngördüğü şekilde iki ayda bir değil yıllık hazırlandığı görülmüştür. Şirketin Bağımsız denetim faaliyetini yürüten "... Bağımsız Denetim ve YMM A.Ş". tarafından hazırlanan Riskin Erken Saptanması ve Komitesi Hakkında Denetçi Raporunda ise bu eksikliğe değinilmediği ve uygulamanın tüm yönleriyle yeterli olduğunun belirtildiği görülmüştür. Belirtilen yasa hükmüne göre bu komite kurulduktan sonra her iki ayda bir hazırlayacağı raporu yönetim kurulu ve denetçiye sunmak zorundadır.

b) Şirketin Belediye tarafından denetlenmemesi, sermaye kayıplarının azaltılmasına ilişkin tedbirlerin alınmaması

Şirkette % 99,95 oranında pay sahibi olan İzmir Büyükşehir Belediyesi, Şirketi hukuka uygunluk ve iç kontrol sistemi kapsamında denetlememiş, iç denetçi görevlendirmesi yapılmasını sağlamamıştır. İzmir Büyükşehir Belediyesi meclisi sürekli zarar edilmesi dolayısıyla oluşan sermaye kayıplarını Şirketin talebi üzerine her yıl Şirket sermayesine eklemiştir. Sermaye kayıplarının azaltılması için Büyükşehir Belediye Meclisi her hangi bir tedbir alınmasını karara bağlamamıştır. Şirketin genel kurulun yetkilerini düzenleyen TTK

hükümleri gereğince Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından görevlendirilen denetim elemanlarınca denetlenmesi ve düzenlenecek rapor kapsamında Şirketin mali tablolarının ve yönetim kurulu yıllık faaliyet raporunun görüşülerek karara bağlanması gerekmektedir.

Şirket tarafından verilen cevapta, kuruluşun 2022 yılından itibaren İzmir Büyükşehir Belediyesi Şirketler Koordinatörlüğü tarafından denetleneceği belirtilmiştir.

c) Şirket yönetim kurulu üyelerine huzur hakkı dışında ayrıca ücret ödenmesi

Şirket üst üste dönemlerde artan tutarlarda zarar ettiği ve sermaye kayıpları nedeniyle İzmir Büyükşehir Belediyesi bütçesinden sermaye transferi aldığı halde, 2021 yılında Yönetim Kurulu (murahtas) üyelerine huzur hakkı ile birlikte ayrıca 392.809,14 TL tutarında ücret ödendiği görülmüştür.

6102 sayılı TTK'nın Anonim Şirket yönetim kuruluna ilişkin "Üyelerin sayısı ve nitelikleri" başlıklı 359'uncu maddesinin "(1) Anonim şirketin, esas sözleşmeyle atanmış veya genel kurul tarafından seçilmiş, bir veya daha fazla kişiden oluşan bir yönetim kurulu bulunur." hükmü ile A.Ş. yönetim kurullarının genel kurul tarafından seçilmiş bir kişiden dahi oluşabileceği düzenlenmiştir.

Buna göre açıklanan şekilde olumsuz bir mali durum içindeki Şirketin yasal bir zorunluluk olmaksızın, bazı Yönetim Kurulu üyelerine huzur hakkı dışında ayrıca ücret ödemesi 6102 sayılı TTK'nın sermayenin ve şirket menfaatlerinin Yönetim Kurulunca korunmasına ilişkin hükümlerine uygun değildir.

d) Sermaye Değişikliklerinin Kamuoyuna Duyurulmaması

6102 sayılı TTK'nın 422'nci maddesinde sermaye artırılması veya azaltılmasına ilişkin olanlar da dahil olmak üzere esas sözleşme değişikliklerinin şirketin internet sitesine ticaret siciline tescil için gönderilme tarihi ile aynı anda konulması düzenlenmiştir. Ancak uygulamada bu kapsamda herhangi bir duyuru işleminin yapılmadığı görülmüştür.

BULGU 3: Şirketin Bütçe Sistemi Bulunmaması Nedeniyle Harcama Kontrolünün Sağlanamaması

Şirketin 2021 yılı mali işlemleri ve bunların dayandığı muhasebe belgelerinin, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 18/2, 369/1 ve 375/1 maddelerindeki hükümler çerçevesinde incelenmesinde Şirket bünyesinde kurulmuş bir bütçe sistemi bulunmadığı görülmüştür. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ;

“Tacir olmanın hükümleri, Genel olarak” başlıklı 18’inci maddesinin “(2) Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir.” hükmü, “Özen ve bağlılık yükümlülüğü” başlıklı 369’uncu maddesinin “(1) Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar.” hükmü,

Yönetim Kuruluna ilişkin “Devredilemez görev ve yetkiler” başlıklı 375’inci maddesinin “(1) Yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri şunlardır:

c) Muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal planlama için gerekli düzenin kurulması.

d) Yönetimle görevli kişilerin, özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergelere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetimi.” hükmü kapsamında incelenmesinde anılan mevzuat hükümleri çerçevesinde Şirket bünyesinde kurulmuş bir bütçe sistemi bulunmadığı, bu nedenle mal ve hizmet alımlarında harcama kontrolünün sağlanamadığı ve gerek harcamaların ekonomik tutarda olması , gerekse Şirket faaliyeti ile ilişkili olması hususlarında önemli eksiklikler ve belirsizlikler olduğu görülmüştür. Bu kapsamda, aşağıda tanımlanan hususlar tespit edilmiştir.

a) Şirket bünyesinde bütçeleme yapılmaması, harcamaların bütçe kapsamında olmaması ve bu nedenle gider kontrolünün sağlanamaması

Şirketin genel olarak gider gerçekleştirme işlemlerinde, harcama onayı belgesi düzenlenerek harcamalar gerekçelendirilmediğinden, yapılan alımların planlanmış ve bütçelenmiş hangi iş veya hizmet için yapıldığına ilişkin herhangi bir açıklama bu giderlere ilişkin MİF eki belgelerde yer almamaktadır. Doğrudan temin yöntemiyle alımlarda bir üst yönetim onay belgesi düzenlenmekteyse de, bu belgelerde belirtilen anlamda bir gerekçe bulunmamaktadır. Şirketin onaylanmış faaliyet ya da performans planları ile ilişkilendirilmeyen ve bütçesinde ödeneği bulunmayan harcamaların özellikle zarar eden bir yapıda hukuki olarak doğru ve yerinde görülmesi mümkün değildir. Zira kuruluş tarafından kullanılan kaynak Büyükşehir Belediyesi bütçesinden aktarılan kamu kaynağıdır.

Birimlerin faaliyet raporlamasına ilişkin ortak bir format ve kod sistemi belirlenmeli, faaliyet raporlaması kod sistemi ile bütçe kod sistemleri (muhasebe hesap kodları) birleştirilerek bunların birlikte raporlanması sağlanmalıdır. Faaliyet raporlarında yer verilecek bütçe tabloları da bu sistemde yer almalıdır. Faaliyet raporlamasında periyodik ve proje (fuar etkinlik sonuç raporları) bazlı raporlama formatları oluşturulmalıdır. Harcama birimlerince

gelir ve gider tertiplerine ilişkin risk değerlendirmesi yapılmalı, risk tedbirleri ayrıntılı olarak belirlenerek risk sorumluları belirlenmelidir.

Şirketin açıklanan şekilde bir bütçe sistemi kurması ve mali yönetim ve kontrolünü bu çerçevede sağlaması, Şirket yöneticileri ile Yönetim Kurulunun anılan TTK hükümleri gereğince Şirketin menfaalarının koruması ve artırması için önemli bir gerekliliktir.

Şirket tarafından verilen cevapta, bulguda belirtilen şekilde bir bütçe sistemi kurulacağı ve bu yönde gerekli çalışmaların yürütüldüğü belirtilmiştir.

b) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun istisna hükümleri kapsamında yapılan alımlarda indirimli fiyat elde edilmesinin sağlanamaması,

Şirketin faaliyetlerine ilişkin olarak 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3/g maddesinin istisna hükmü kapsamında çeşitli ulaşım ve konaklama hizmeti alımları yaptığı , ancak bu giderler için hizmet alınan satıcılardan Şirkete özgü alınan indirimlerin belgelendirilmediği, sözleşmelerde alınan indirimlere ilişkin herhangi bir hüküm yer almadığı farklı alım işlemlerinin incelenmesinden anlaşılmıştır.

Her ne kadar söz konusu hizmetlerin alımı 4734 sayılı KİK 3/g maddesi kapsamında anılan Kanun hükümlerinden istisna ise de; bahse konu hizmetlerin alımında yukarıda yer verilen TTK hükümleri gereğince, alımlarda rekabetin sağlanması ve normal satış fiyatlarından belirli oranlarda indirim yapılması sağlanarak Şirket maliyetlerinin piyasa koşulları çerçevesinde en aza indirilmesi ve böylece Şirket menfaatlerinin korunması gerekmektedir.

c) Bilişim sistemine ilişkin harcamaların kuruluş faaliyetleri ve iç kontrolü ile ilişkisinin sağlanamaması

Şirket tarafından alınan bilişim hizmetlerinin tanımlarının ve miktarlarının belirsiz olduğu, ödemelerin alınan hizmet miktar ve çeşitlerine göre yapılmadığı görülmüştür.

Şirketin bilişim sistemi ve ilişkili sistemler için 2021 yılında 1.289.552 TL tutarında bakım ve destek hizmeti alımını sözleşmeye bağladığı, bu tutarın 558.115 TL'sini giderleştirdiği; bunun yanında yazılım ve donanımlar için 524.513 TL tutarında gider (740-770 nolu hesaplar) gerçekleştirdiği görülmüştür.

1791 yevmiye nolu MİF'de ... A.Ş. firmasından 2020-2021 kapsayan bilişim hizmetleri alımı yapıldığı görülmüştür. Alımın toplamı 1.116.000 TL olup aylık 54.870 TL ödenmiştir. Alımı yapılan işlerin neler olduğuna ilişkin evrak ekinde yeterli belge olmadığı görülmüştür. MİF ekinde Ocak 2020 tarihli Ön keşif raporu ve yüklenici tarafından Mart, Haziran, Eylül ve Aralık aylarında yapılması planlanan eğitim çalışmalarını gösteren bir çizelge bulunmaktadır. Spesifik

olarak yapılan işlerin takviminin planlanması ve yıl içinde yüklenici tarafından bu hizmetlerin verilmesi şeklinde bir işleyiş olmadığı, bunun yerine hakediş raporları ve hizmet kabul tutanaklarında iş genel olarak “*Bilişim teknolojileri işletme hizmeti: İZFAŞ AŞ nin Kültürpark ve Fuar İzmir adreslerindeki birimleri ile birlikte İzmir Metropol alan sınırları içindeki yeni açılacak tüm birimlerini danışmanlık, donanım dahil teknik destek, bakım onarım, sunucu sistem yükleme hizmetleri, yerel ağ işletimi, katılımcı ve ziyaretçi kablolu/kablosuz inyetnet hizmetleri, e-posta sunucu, web sunucu, veri depolama, sanallaştırma, yedekleme, güvenlik duvarı, FTP hizmetleri, santral ve telefon sistemleri, kamera güvenlik sistemleri ile işletmesi işleri desteği alım işi*” olarak tanımlanmıştır. Sözleşme eki teknikteki bilişim hizmetleri 15 adet, santral hizmetleri 9 adet, kamera sistem hizmetleri 6 adet, akreditasyon hizmetleri 4 adet iş olarak tanımlanmıştır. MİF eki hakedişte bu işlerden hangilerinin ne miktar ve kapsamda yapıldığı belirlenmemiş, bu çerçevede yapılan ödemenin hesabı gösterilmemiştir. Her hizmetin yerine getirilme usul ve esasları ile ölçüm kriterlerinin Şirket tarafından sözleşme ve eklerinde belirlenmesi ve bu belirlenmelere göre yapılacak puantajlar esas alınarak hak ediş hazırlanması ve ödeme yapılması gerekmektedir.

Bu itibarla, Şirketin stratejik planı, bütçesi ve iç kontrol yapısı gereği oluşturduğu bir bilişim politikası ve buna uygun bir mal ve hizmet tedarik planı bulunmamaktadır. Bu kapsamda alınan yazılım, donanım ve bakım-onarım hizmetleri bir politika ve plana göre alınmamaktadır.

Bilişim hizmetlerine ilişkin harcamalar ile ilişkili diğer harcamaların pahalı ve Şirketin faaliyetlerinin yürütülmesi için kritik önemde olması nedeniyle; bunların stratejik plan, risk yönetim planı ve iç kontrollere ilişkin gereklilikler doğrultusunda planlı olarak alınması ve kullanılması yukarıda yer verilen TTK hükümleri gereğince Şirketin menfaatlerinin korunması ve artırılması için gereklidir.

Şirket tarafından verilen cevapta, bilgi işlem sistemleri kapsamında yapılan alımların 2022 yılında açık ihale yapılmak suretiyle gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

d) Doğrudan temin yöntemiyle yapılan alımlarda yeterli piyasa araştırması yapılmaması ve bu kapsamda mal alımını talep eden birimin ambara giriş işlemleri fiilen yapılmadan muayene kabul işlemlerini de yapması

İlgili birim tarafından doğrudan temin yöntemiyle alınan bazı malzemelerin yeterli piyasa araştırması yapılmadan alındığı ve alınan malzemelerin ambar girişleri yapılmadan doğrudan kullanıma verildiği görülmüştür.

Doğrudan temin yöntemiyle ihalesiz alınan mal ve hizmetlerin alımına ilişkin olarak piyasa araştırması esas ve usullerinin belirlenmesi ve böylelikle anılan TTK hükümleri gereğince

Şirketin menfaalarının korunması ve artırılması sağlanmalıdır.

e) Giderlerin kuruluşun faaliyeti ile doğrudan ilişkili ve finansal durumuna uygun olması yönünde yeterli bir değerlendirme yapılmaması

Şirketin gerçekleştirdiği mal ve hizmet alımlarında bütçe ile belirlenmiş harcama sınırlamalarının bulunmaması ve yeterli piyasa araştırmasının yapılamaması sonucunda, bu giderlerin hem Şirket faaliyetleri açısından gerekli ve ticari olarak yararlı olup olmadığı belirsizleşmektedir.

Bu itibarla, Şirketin yüksek miktarlarda zarar etmesi nedeniyle önemli oranda sermaye kaybı yaşadığı bir mali durumda, finansal olarak planlanmamış, bütçe hedefleri ile ilişkilendirilmemiş ve ticari yararları değerlendirilmemiş harcamalar artmakta ve dönem zararları artarak devam etmektedir. Bu durum yukarıda yer verilen 6102 sayılı TTK hükümlerine uygun değildir.

f) Şirketin harcama gerekçelerinin açık ve somut olmaması, faaliyet alanı dışında ve mali duruma uygun olmayan harcama yapılması

Şirketin faaliyet alanı ve ticari hedefleri ile ilişkili olmayan, olumsuz mali durumu ile orantısız harcamalarda bulunduğu görülmüştür.

Bu itibarla, Şirketin yüksek miktarlarda zarar etmesi nedeniyle önemli oranda sermaye kaybı yaşadığı bir mali durumda, finansal olarak planlanmamış, bütçe hedefleri ile ilişkilendirilmemiş ve ekonomikliği değerlendirilmemiş harcamalar yapılmakta ve dönem zararları artarak devam etmektedir. Bu durum yukarıda yer verilen 6102 sayılı TTK hükümlerine uygun değildir.

g) Hizmet alımlarında yüklenici ile düzenlenen sözleşme tutarlarından fazla alım yapılması

Şirketin gerçekleştirdiği mal ve hizmet alımlarında, gider gerçekleştiren birimlerin bütçe ile belirlenmiş harcama sınırlamalarının bulunmaması nedeniyle sözleşmeler ile bağtlanandan fazla tutarda ve sözleşme süresi bittikten sonra alım yapıldığı görülmüştür.

Bahse konu nitelikteki alımlarda harcama birimlerinin bütçe ödeneklerinin belirlenmesi ve gider gerçekleştirme hedef ve sınırlarının bu ödenekler ile tahdit edilmesi, böylelikle harcamalarda ekonomikliğin elde edilmesi suretiyle söz konusu işlemlerin anılan TTK hükümlerine uygunluğunun sağlanması gerekmektedir.

h) Reklam ve tanıtım hizmeti alımlarında alınan hizmetlerin miktar ve niteliğinin nasıl belirlendiğinin belirsiz olması ile alınan hizmetlerin sözleşmede belirlenen miktar ve tutarlara uygunluğunun kontrol edilememesi ve bunlara ilişkin standart bir kontrol ve belge düzeni olmaması

Şirketin gerçekleştirdiği reklam ve tanıtım hizmeti alımlarında, alımların hangi ticari faydaları elde etmek üzere ve hangi somut değerlendirmelere dayanılarak yapıldığının belirsiz olduğu, alınan hizmetlerin içerik ve parasal tutar olarak sözleşmeye uygunluğunun yeterli derecede kontrol edilmediği, gider tahakkuk işlemlerinin önceden belirlenmiş usul ve esaslara göre kontrol edilerek sistemli bir şekilde belgelendirilerek gerçekleştirilmediği görülmüştür.

Bu itibarla, Şirketin gerçekleştirdiği reklam ve tanıtım hizmeti alımlarında, tüm alımların;

- Gider gerçekleştirecek harcama birimlerince gerekçelendirilerek bütçeleri ve planları ile ilişkilendirilmesi,
- Elde edilecek ticari faydaların ve bunlara ilişkin yapılan somut değerlendirmelerin açıkça ifade edilerek harcama- ödenek kullanım onaylarında gösterilmesi,
- Piyasa araştırması dahil gider gerçekleştirme usul ve esasları ile bunlara ilişkin sistem üzerinden düzenlenecek kanıtlayıcı belgelerin bu harcamalara özgülenererek belirlenmesi,
- Yapılandırılan kontrollerin sistem üzerinde kaydedilip belgelendirilerek tamamlanması,

suretiyle söz konusu işlemlerin anılan TTK hükümlerine uygunluğunun sağlanması gerekmektedir.

Şirket tarafından verilen cevapta, kuruluş bünyesinde 2022 yılından itibaren bulguda belirtilen nitelikte bir bütçe ve harcama sistemi oluşturulacağı ve harcamaların bu kapsamda gerçekleştirileceği belirtilmiştir.

BULGU 4: Şirketin Mali Yönetime ve Gider Gerçekleştirme İşlemlerine İlişkin İç Kontrollerinin Yetersiz Olması

Şirketin 2021 yılı mali işlemleri ve bunların dayandığı muhasebe belgelerinin 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 18, 369 ve 516'ncı maddeleri ile 28.08.2012 tarih ve 28395 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, "Şirketlerin Yıllık Faaliyet Raporunun Asgari İçeriğinin Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik'in" 4'üncü ve 11'inci maddeleri kapsamında incelenmesi sonucunda, Şirketin mali yönetime ve gider gerçekleştirme işlemlerine ilişkin iç kontrollerinin yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ;

"Tacir olmanın hükümleri, Genel olarak" başlıklı 18'inci maddesinin

“(2) Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir.”,

“Özen ve bağlılık yükümlülüğü” başlıklı 369’uncu maddesinin

“(1) Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar.”,

Yönetim Kuruluna ilişkin “Devredilemez görev ve yetkiler” başlıklı 375’inci maddesinin

“(1) Yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri şunlardır:

c) Muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal planlama için gerekli düzenin kurulması.

d) Yönetimle görevli kişilerin, özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergelere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetimi.”,

“Yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu” başlıklı 516’ncı maddesinin

“(1) Yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu, şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile her yönüyle finansal durumunu, doğru, eksiksiz, dolambaçsız, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtır. Bu raporda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir. Raporda ayrıca, şirketin gelişmesine ve karşılaşması muhtemel risklere de açıkça işaret olunur. Bu konulara ilişkin yönetim kurulunun değerlendirmesi de raporda yer alır.

(3) Hem anonim şirketler hem de şirketler topluluğu bakımından, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun zorunlu asgari içeriği, ayrıntılı olarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından bir yönetmelikle düzenlenir. ” şeklindeki hükümleri ile

28 Ağustos 2012 tarih ve 28395 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan, Şirketlerin Yıllık Faaliyet Raporunun Asgari İçeriğinin Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik’in, “Genel İlkeler” başlıklı 4’üncü maddesinin

“(4) Yıllık faaliyet raporunda, şirket faaliyet ve hizmetlerinin etkin, güvenilir ve kesintisiz bir şekilde yürütülmesini, muhasebe ve mali raporlama sisteminden sağlanan bilgilerin bütünlüğünü, tutarlılığını, güvenilirliğini, zamanında elde edilebilirliğini ve güvenliğini sağlamak amacıyla yapılan iç kontrollerin etkinliği, yeterliliği ve uyumluluğu konularında açıklamalara yer verilir”,

"Şirket faaliyetleri ve faaliyetlere ilişkin önemli gelişmeler" başlıklı 11'inci maddesinin

“ (1) Yıllık faaliyet raporunun şirket faaliyetleri ve faaliyetlere ilişkin önemli gelişmeler bölümünde aşağıda belirtilen hususların yer alması zorunludur:

b) Şirketin iç kontrol sistemi ve iç denetim faaliyetleri hakkında bilgiler ile yönetim organının bu konudaki görüşü,” şeklindeki hükümleri kapsamında incelenmiştir.

Bu kapsamda, aşağıda tanımlanan hususlar tespit edilmiştir.

i) Yönetim kurulu faaliyet raporlarında şirketin iç kontrol sistemine ilişkin bir açıklama ve değerlendirme bulunmaması

Yukarıda gösterilen Yönetmelik hükümleri gereğince Yönetim Kurulu Faaliyet Raporunda bulunması gereken iç kontrol sistemi bilgileri ve sisteme ilişkin değerlendirmelerin Şirketin 2020 ve 2021 yıllarına ait Yönetim Kurulu Faaliyet Raporlarında yer almadığı görülmüştür.

Anılan TTK ve Yönetmelik hükümleri gereğince Şirketin iç kontrol sistemine ilişkin değerlendirmelerin Şirketin yıllık Yönetim Kurulu Faaliyet Raporunda yer alması gerekmektedir.

j) Gider gerçekleştirme işlemlerinin kurala bağlanmış standart bir işleyiş çerçevesinde belgelendirilerek uygulanmaması

Şirketin gider gerçekleştirme işlemlerinde, genel olarak ve harcama birimi bazında bütçeleme yapılmadığı, gider kontrol faaliyetlerinin ve sorumlularının her bir kontrol işlemi için yazılı olarak belirlenmediği ve görevli personele bildirilmediği; harcama-gider talep ve onay işlemlerinin harcama birimi müdürlerince yapılmadığı, muayene kabul işlemlerinin düzensiz olduğu, standart ve yeterli belgelendirmeye dayanmadığı görülmüştür.

Şirket tarafından verilen cevapta, bahsedilen düzensiz giderleştirme işlemlerine ilişkin olarak yapılan tespitler doğrultusunda gerekli düzeltmelerin ve düzenlemelerin yapılacağı belirtilmiştir.

k) Muayene kabul işlemlerinin bilişim sisteminde kaydedilmemesi, izlenmemesi ve harcama birimi yöneticisi tarafından onaylanmaması

1074 yevmiye nolu MİF eki Muayene Kabul Tutanakları içinde talep no ve sipariş no bölümleri olduğu ancak düzenlenen bütün MKT'lerde bu talep ve sipariş nolarının yazılmadığı görülmüştür. MKT'ler elle düzenlenmekte ve imzalanmaktadır. Gider gerçekleştirme işleminin

son aşaması olan bu belgelerin kuruluşa ait bir sistem üzerinde düzenlenmediği ve izlenmediği tespit edilmiştir. Düzenlenen MKT'ler ilgili harcama birimi personeline imzalatılmakta ancak giderler tahakkuk ettirilmeden önce harcama birimi müdürlerince imzalanarak onaylanmamaktadır.

Şirket tarafından verilen cevapta, muayene kabul ve harcama talimatına ilişkin düzenlemelerin yapıldığı ve 2022 yılı itibariyle uygulanacağı belirtilmiştir.

l) Sözleşmeye bağlanan alımların sözleşme bedelini aşmaması için sistemli bir kontrol faaliyeti olmaması

Kuruluşa sözleşmeye bağlanarak satın alınan mal ve hizmetlerin sözleşme tutarlarına ilişkin harcama sınırlarının kontrolünün sistematik olarak yapılmadığı görülmüştür. Kontrol şefliğinde çalışan bir personel tarafından, birimlerden gelen standart olmayan belgeler yardımıyla sözleşme bedelleri ile gerçekleşen harcama tutarlarının satıcı ve sözleşme bazında manuel olarak kontrol edilmeye çalışıldığı görülmüştür.

Şirket tarafından verilen cevapta, mal ve hizmet alımlarına ilişkin harcamaların sözleşme tutarlarını aşmaması için kurulacak bütçe sistemi aracılığı ile kontrol sağlanacağı belirtilmiştir

m) Tahsilat işlemlerinin standart ve kurala bağlanmış bir şekilde uygulanmaması

1058 yevmiye nolu MİF'de çek tahsilatı çek tahsil dekontu sistemden kesilmiştir ancak dekontta düzenleyen ve onaylayana ait imza- kaşe bulunmamaktadır.

1060 yevmiye nolu MİF'de alıcılardan tahsilat yapılmış ancak tahsilatın alıcının toplam borcu olup olmadığı, tahsilat içinde vade farkı veya gecikme faizi bulunup bulunmadığı, kalan borç varsa miktarının ne kadar olduğu ayrıca gösterilmemiştir.

Yno-1066-1067 MİF'lerde aynı şekilde rapor gelirleri kaydı yapılmıştır ancak rapor alanın ismi dışında ekte açıklayıcı bir belge bulunmamaktadır.

8222 MİF'de ... AŞ'ye (İzmirim kart) İEF kapı giriş tahsilatları için %1,67 + % 2 komisyon ödenmiştir ancak hem kapı giriş hasılatlarını hem de ödenecek komisyonları gösteren hesap tabloları imzasızdır. Bunların kim tarafından düzenlendiği ve onaylandığı belirsizdir. Bu türden sözleşmelerde bu işlemlerin kimler tarafından ve ne şekilde yapılacağı açıkça belirtilmelidir.

8223 yevmiye nolu MİF ile önceki maddedeki komisyon ödemesi tutarı kadar firma adına 320-Satıcılar Hesabına borç 120-Alıcılar Hesabına alacak kaydı yapılmıştır . Söz konusu

mahsup (borç ödeme alacak tahsil) kaydına ilişkin olarak muavin defterlerde yapılan kayıtlar incelendiğinde 120.08.51.0106 nolu hesabın 29.09.2021 tarihine kadar ters kalan (alacak) verdiği bu tarihte yapılan 10741 yevmiye nolu MİF ile borç kalanı verdiği görülmüştür. Bahsedilen hesaplamalarda bu MİF ile gelir kaydedilen 1.946.734,50 TL tutarındaki hasılatın doğrulanmasının ne şekilde yapıldığı açıklanmamıştır.

BULGU 5: Şirketin Mal ve Hizmet Alımlarında Mevzuata ve Sözleşmelere Uygun Olmayan İşlemler Yapılması

Şirketin 2021 yılı mali işlemleri ve bunların dayandığı muhasebe belgelerinin 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 18'inci ve 369'uncu maddeleri kapsamında incelenmesinde Şirketin mal ve hizmet alımlarında mevzuata ve sözleşmelere aykırı işlemler yapıldığı görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ;

“Tacir olmanın hükümleri, Genel olarak” başlıklı 18'inci maddesinin

“(2) Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir.”,

“Özen ve bağlılık yükümlülüğü” başlıklı 369'uncu maddesinin

“(1) Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar.”,

Yönetim Kuruluna ilişkin “Devredilemez görev ve yetkiler” başlıklı 375'inci maddesinin

“(1) Yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri şunlardır:

c) Muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal planlama için gerekli düzenin kurulması.

d) Yönetimle görevli kişilerin, özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergelere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetimi.”,

hükümleri kapsamında incelenmesinde, Şirketin mal ve hizmet alımlarında mevzuata ve sözleşmelere aykırı işlemler yapıldığı görülmüştür.

Bu kapsamda, aşağıda tanımlanan ve ilişkili tablolarında ayrıntıları gösterilen hususlar tespit edilmiştir.

a) Kamu İhale Kanunu kapsamında ihale yapılmak suretiyle temini gereken mal ve hizmetlerin parçalara bölünerek ihalesiz alınması

Şirketin ana faaliyeti ile doğrudan ilgili olup 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3/g maddesi ile istisna kapsamına alınan ve Kamu İhale Kurumu tarafından bu kapsamda olduğu değerlendirilen mal ve hizmet alımları dışındaki alımları 4734 sayılı Kanun hükümleri gereğince ihale yapılarak temin edilmesi gereken alımlardır.

Ancak Şirketin belirtilen kapsamdaki alımları yıl içinde doğrudan temin suretiyle parça parça yaptığı, bunları toplulaştırarak ihale yapmadığı görülmüştür.

b) Geçerli bir sebebe dayanmaksızın sözleşmenin feshedilmesi, aynı iş için başka bir yüklenici ile sözleşme yapılarak yeni yükleniciden daha yüksek fiyattan alım yapılması

Şirket ile H... Ltd.Şti arasında 09.03.2021 tarih ve SAM-2021/11 nolu sözleşme ile 696.500 TL tutarında dijital baskı malzemeleri alınması bağlanmıştır. Bu ilk ihalede ikinci ihale üzerinde kalan yüklenici M.... Ltd.Şti tarafından verilen teklifin toplamı ise 842.500 TL olmuştur. Söz konusu ilk ihalede sadece Black-back branda malzemesinin miktarı ikinci sözleşmeye göre 2.000 m2 daha az olarak 15.000 m2 olarak belirlenmiştir. Bu malzemenin birim fiyatı ilk ihalede 13 TL olarak belirlenmiştir. İkinci ihalede aynı malzemenin alım miktarı 17.000 m2 olarak belirlenmiştir. Bu fark ilk ihale toplam tutarına ilk ihale fiyatı üzerinden $2.000 \times 13 = 26.000$ TL olarak eklendiğinde ilk ihale toplam tutarı 722.500 TL olmaktadır. Böylece aynı miktarlarda alım yapıldığında iki ihale arasında Şirket aleyhine 107.500 TL fark oluşmuş olmaktadır.

İlk ihale sözleşmesi Şirket tarafından pandemi koşulları ve tedbirleri gerekçesi ile 06.04.2021 tarih ve 2021-SAM-269/272 referans nolu bildirim ile feshedilmiş ve fesih ihbarnamesi yüklenici temsilcisine 08.04.2021 tarihinde elden tebliğ edilmiştir. Ayrıca ikinci ihalede ilk ihale yüklenicisinin teklif vermediği görülmüştür.

Her iki firmanın da 2020 yılında Şirkete dijital baskı malzemesi satışı yaptığı ve bu kapsamda çeşitli miktarlarda alacakları olduğu 2021 yılı 1 nolu açılış fişinde görülmüştür.

Aynı MİF ekinde yükleniciye verilen malzeme siparişleri için düzenlenen Tasarım Baskılı Evrak Talep Formlarındaki adet sayıları ile yüklenici tarafından basılarak teslim edilen

adet sayılarını karşılaştıran bir tabloya Muayene Kabul Tutanağı ekinde rastlanmamıştır. Talep edilen miktarların malzeme bazında toplamalarını göstermek üzere bahsedilen Tasarım Baskılı Evrak Talep Formlarının icmal tablosu da hazırlanmamıştır. Ayrıca 157.08.02.003 nolu muavin defter kayıtlarının incelenmesinde ambar giriş ve çıkış kayıtlarının yüklenici tarafından düzenlenen faturalara göre yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu malzemelerin yükleniciler tarafından fiili ve fiziki olarak ambara teslimi yapılmalı, buna göre fatura düzenlenmeli ve daha sonra ilgili birimlere tüketim amaçlı çıkışları yapılmalıdır.

c) Hizmet alımı sözleşmelerinin ceza hükümlerinin eksik uygulanması, sözleşme hükümlerinde Şirket aleyhine değişiklik yapılması

Şirket tarafından yükleniciler ile yapılan sözleşmeler gereğince tahsil edilmesi gereken cezaların tahsilinin yapılmadığı, eksik teslimatın kabul edilerek yeniden fatura düzenlenmesi suretiyle malzemelerin teslim alındığı; farklı bir yüklenici ile yapılan diğer bir sözleşmede sonradan Şirket aleyhinde değişiklik yapılarak hizmet alım tutarının yükseltildiği görülmüştür.

d) Daha önceden sözleşmesi yapılarak alınan bir malzemenin sonradan asıl yüklenici dışında bir satıcıdan yüksek fiyata alınması

15747 (1410) yevmiye nolu MİF ile yüklenici ... Ltd.Şti. ile daha önceden sözleşmesi yapılarak alımı yapılan dijital baskı malzemelerinden şeffaf folyo baskı işinin sonradan tek kalem malzeme olarak ... A.Ş.'den m2 birim fiyatı 215 TL'den 1023 m2 alındığı ve 220.060 TL gider gerçekleştirildiği görülmüştür. ... Ltd.Şti. ile bağtlanan SAM-2021/44, EKAP: 457715 nolu sözleşme ile alınan dijital baskı malzemeleri içinde folyo kullanılarak yapılan baskı işi iki kalem olup, parlak mat baskı m2 fiyatı 20 TL, one-vision yapışkanlı folyo baskı m2 baskı fiyatı 24 TL olarak belirlenmiştir. Söz konusu malzeme asıl yüklenicisinden alınmayarak fuar standlarının kurulması ve sökülmesi hizmeti alım işinin yüklenicisinden alınarak fazla tutarda gider gerçekleştirilmiştir.

e) Sözleşme ve şartname kapsamında olmayan iş yaptırılarak ödeme yapılması

1438 yevmiye nolu MİF ile ... A.Ş.'ye yaptırılarak ödemesi yapılan iş yüklenici ile yapılan sözleşme ve şartname kapsamında olmadığı görülmüştür. Bu alımda m2 başına ödenen parke sökme ücreti 60 TL olarak tespit edilmiş ve sonra bu fiyattan % 50 indirim yapılarak m2 fiyatı 30 TL'den 3.951 m2 parke söküm işi yaptırılmıştır. Bunun karşılığında 118.530 TL gider gerçekleştirilmiştir. Söz konusu fiyatın ve giderin sözleşme ve şartname dışında belirlendiği ve gerçekleştirildiği görülmüştür.

şirketin mal ve hizmet alımlarının 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri ile bu kapsamda düzenlenen sözleşmelere uygun olarak yürütülmesi ve bu sözleşmelerin şirket menfaatini koruyacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>